

فصل دوم: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد *** درس ششم: نقش دولت در اقتصاد چیست؟

دبیر: مطهره خاکسار

استان همدان - شهرستان ملایر

نقش دولت در اقتصاد چیست؟

همچون بازی فوتبال در عرصه اقتصاد هم دولت نقش داور را دارد تصمیمات دولت در میزان تولید و نحوه ی عرضه آن تاثیر گذار است؛ کاهش مالیات یا معافیت مالیاتی فروشندگان موجب رونق بیشتر کسب و کار میشود

نقش دولت در اقتصاد چیست؟ (گفتگو در کلاس صفحه ۵۷)

۱- به نظر شما چرا آقای محمدی باید به دولت مالیات بدهد؟

آقای محمدی باید مالیات بپردازد تا درآمدی برای دولت باشد و دولت بتواند از این طریق به افراد کم توان کمک کند و هزینه های عمومی جامعه مثل هزینه های دفاعی ، بهداشتی و رفاهی افراد جامعه را تأمین کند.

نقش دولت در اقتصاد چیست؟ (گفتگو در کلاس صفحه ۵۷)

۲- به نظر شما دولت با چه انگیزه ای باید وارد بازی میان عرضه کننده و تقاضاکننده شود؟ این کار برای او چه نفعی دارد؟

۱- با انگیزه بهبود و کنترل عملکرد بازار و وضع قوانین و مقررات برای تولیدکننده و عرضه کننده. حضور دولت در بازار برای مدیریت امور و گرفتن قدرت اقتصادی - اجتماعی به او کمک می کند تا بتواند از این راه کسب در آمد کند و برای انجام وظایفش از آنها هزینه کند.

۲- گاهی انگیزه دولت کسب ثروت پول است و گاهی نظارت بر تولید برای ایجاد نظم در هر اقتصاد زیر ساخت هایی وجود دارد که تامین آنها در کوتاه مدت سوددهی ندارد و به همین علت مورد توجه بخش خصوصی قرار نمی گیرد و دولت ها مجبورند خودشان هزینه ی این زیر ساخت ها را برعهده بگیرند.

نتیجه: حضور دولت موجب ایجاد نظم و امنیت و توسعه ی زیر ساخت های کشور می شود.

تا اینجا آموختیم که در عرصه اقتصاد دو بازیگر اصلی وجود دارد. (خانوارها و بنگاه ها) نکته ای که در این درس به دنبال آنیم این است که بازی اقتصاد نیازمند یک **داور** است که به آن دولت می گویند. دولت با عملکرد درست خود می تواند تخصیص های بهینه ای برای اقتصاد به وجود آورد. در پایان این درس می توانیم:

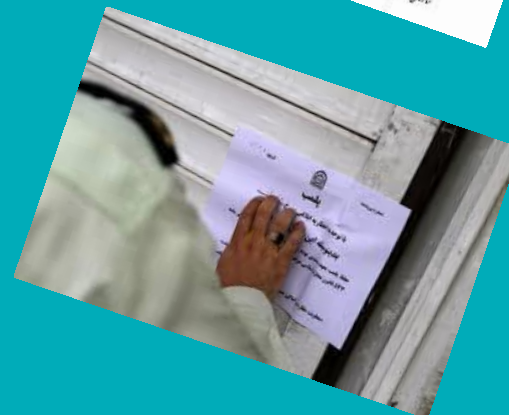
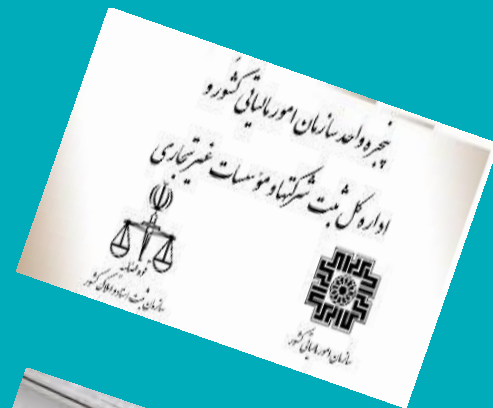
- ۱- نقش دولت را در یک اقتصاد بازاری درک کنیم و به خوبی بیان کنیم.
- ۲- در آمد دولت و انواع مالیات ها را شناسایی کنیم و نقش آن (مالیات) را در اقتصاد توضیح دهیم.

طرح مسئله

فرض کنید شرکت کسب و کاری را طراحی کرده اید و می خواهید عملاً وارد فعالیت شوید. گام اول آن است که مجوزهای لازم را برای فعالیت اقتصادی خود از دولت بگیرید. شما با گرفتن مجوزها اجازه می دهید که دولت به کار شما نظارت کند.

- ممکن است از خود بپرسید که دولت چرا باید در فعالیت اقتصادی ما نظارت کند؟
- چرا ما مجبوریم برای کسب و کار هایمان با دولت هماهنگ باشیم؟

فرض کنید شما مالک یک شرکت تولیدکننده دارو هستید و کار خود را با دقت و کیفیت انجام می دهید؛ اما رقیب شما در بازار، که آن هم یک شرکت تولید دارو است، محصولات با کیفیت کمتر و قیمت پایین تر ارائه می دهد. این کار او باعث می شود که نه تنها جان مصرف کنندگان به خطر بیفتد، بلکه به خاطر ارائه قیمت پایین تر، مشتری ها را نیز به سوی خود جذب می کند. حالا فرض کنید دولتی نباشد که به کار این شرکت دارویی و محصولات او نظارت کند. در این صورت، هم شما به عنوان یک تولیدکننده متعهد ضرر می کنید و مجبور به ترک بازار می شوید و هم سلامت مصرف کنندگان به خطر می افتد.

دولت

نظارت

ارائه کالا و خدمات عمومی

دولت علاوه بر وظایف نظارتی، مسئول ارائه کالاها و خدمات عمومی هم هست. تصور کنید شما و کارمندان و کارگران شرکت، برای رفت و آمد به کارخانه، نیاز به احداث جاده و پل دارید. همچنین شرکت های دیگر نیز چنین نیازمندی هایی دارند. چه کسی باید این جاده ها و پل ها را احداث کند؟ همچنین مردم یک شهر یا یک کشور، نیاز به تأمین بهداشت و امنیت دارند. چه کسی باید این کالاهای عمومی را برای مردم فراهم کند؟ دولت مسئول تأمین کالاهای عمومی نیز هست.

مدرسه نمونه دولتی

بررسی دو وظیفه دولت

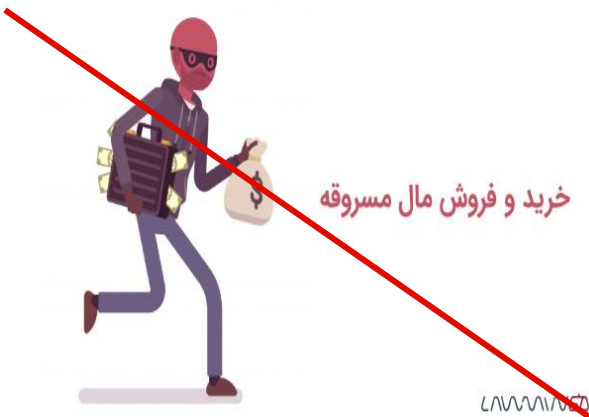
```
graph LR; A[بررسی دو وظیفه دولت] --> B[۱- بهبود عملکرد بازار (نظارت)]; A --> C[۲- ارائه کالاهای عمومی];
```

**۱- بهبود عملکرد بازار
(نظارت)**

۲- ارائه کالاهای عمومی

وظیفه دولت: ۱- بهبود عملکرد بازار (نظارتی)

روش اجرا: وضع و اجرای قوانین و مقررات توسط دولت
دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می بخشد.
دولت اجازه نمی دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، آن را
بفروشد.

وظیفه دولت: ۲- ارائه کالاهای عمومی

به کالا و خدماتی که توسط افراد زیادی می تواند هم زمان استفاده شود و شما نمی توانید مردم را از استفاده آن محروم سازید، کالای عمومی گفته می شود.

شما چیزهای زیادی دارید که متعلق به خود شماست و می توانید مانع استفاده دیگران از آنها شوید. اما آیا درباره خیابان، بوستان، تیرهای چراغ برق، پل ها، آتش نشانی و پلیس هم همین طور است؟ اینها بسیار با ارزش اند ولی هیچ کس نمی تواند این امکانات را فقط برای خودش داشته باشد.

دولتِ یار یا دولت بار

چند روز قبل، سری به بازار آهن فروشان زدم و به هر مغازه ای که می رسیدم، می پرسیدم: «آقا ببخشید، کفش آهنی دارید؟». برایم شگفت آور بود. هیچ کس به من جواب درستی نداد. یا می خندیدند و یا می گفتند «برو آقا، خدا روزی ات را جای دیگری حواله کند!» فقط یکی از مغازه دارها که به نظرم آدم فهمیده ای بود پرسید: «کفش آهنی برای چه می خواهی؟» گفتم: «می خواهم برای کسب و کار جدیدی که راه انداخته ام از دولت مجوز بگیرم». یکی از دوستانم که تجربه اش از من بیشتر بود گفته بود: «اول برو، یک کفش آهنی بخر؛ بعد اقدام کن.

دولت به عنوان داور در فعالیتهای اقتصادی باید یار مردم باشد نه اینکه باری بر دوش مردم بیفزاید. راه اندازی کسب و کار جدید و گرفتن مجوز باید آسان و راحت باشد. نه اینکه بگویند کفش آهنی باید داشته باشی تا وارد کسب و کار جدید شوی.

نتیجه

فعالیت فردی در کلاس – صفحه ۶۰

- ۱- اگر کشوری ارتش نداشته باشد و برای خود تجهیزات دفاعی تدارک نبیند، چه اتفاقی برایش می افتد؟
- ۲- آیا دیگر کشورها نیز به صلح و رعایت حقوق او پایبند خواهند ماند؟ هزینه های تأمین نیروهای نظامی و تجهیزات و امکانات مورد نیاز آنها را چگونه باید تأمین کرد؟

- ۱- نمی تواند در عرصه های بین المللی و داخل مرزهای کشور از حقوق افراد جامعه خود و مظلومان دنیا دفاع کند.
- ۲- مطمئناً خیر؛ همیشه کشورهایی هستند که با زیاده خواهی به حقوق کشورهای ضعیف تر تعرض می کنند. دولت میتواند از طریق گرفتن مالیات ها امنیت عمومی و دفاعی را با تهیه تجهیزات و امکانات تأمین کند.

مالیات

ابزار و منابع تامین مالی دولت

**فروش داراییهای
ملی**

مالیات

T

A

X

دولت برای تأمین سطحی از کالاها و خدمات عمومی برای همگان، از مردم **مالیات** می گیرد.

اهداف دولت از گرفتن مالیات

۱- اولین و مهم ترین هدف مالیات ، افزایش درآمد دولت

۲- کاهش فعالیت های نامناسب (کشیدن سیگار، مصرف بی رویه بنزین) افزایش رفتارهای مطلوب (مثل مصرف شیر)

هدف اصلی از مالیات این است که در آمد دولت را تا حدی بالا ببرد که عملکرد دولت مؤثر واقع شود.

مالیات

مالیات برای تأمین مالی اهداف و پشتیبانی از فعالیت های دولت مانند امنیت ، دفاع ، امور قضایی، آموزش و بهداشت عمومی ضروری است. شاید تصور زندگی در شهرها و روستاها بدون خدمات ارائه شده توسط دولت مانند مدارس، راه ها ، علامت های راهنمایی و رانندگی، پلیس، درمانگاه ها، کتابخانه ها، بوستان ها و... که هزینه های همه آنها از محل مالیات تأمین می شود، سخت باشد!

دومین هدف دولت از مالیات این است که فعالیت های نامناسب را کاهش و فعالیت های مطلوب را تشویق کند

- بعد از اینکه مالیات در چین، قیمت چوبک های غذاخوری را افزایش داد، بسیاری از مصرف کنندگان، عادت خود را تغییر دادند و به جای این چوبک ها از قاشق استفاده کردند (کاهش قطع درختان)

- در برخی کشورها مالیات بر سوخت های آلاینده مانند بنزین و گازوئیل معمول است؛ چراکه این مالیات میتواند به کاهش مصرف و در نتیجه کاهش آلودگی ناشی از آن بینجامد (کاهش آلودگی محیط زیست)

- در برخی کشورها به دلیل آثار زیست محیطی خطرناک کیسه های پلاستیکی، به وضع مالیات بر مصرف آنها اقدام شده است

- مالیات بر مصرف محصولات تنباکویی از جمله سیگار که برای سلامت انسان مضر است، در دنیا بسیار شایع است.

- گاهی نیز دولت از برخی فعالیتها که برای افراد جامعه مفید است، مالیات دریافت نمیکند (شرکت های دانش بنیان یا مصرف شیر)

انواع مالیات ها برای افراد

انواع مالیات

مستقیم

مالیات بر درآمد

مالیات بر درآمد ملک
مالیات بر درآمد حقوق
مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی
مالیات بر درآمدهای اتفاقی
مالیات بر درآمد کشاورزی

مالیات بر دارایی

مالیات بر ارث
حق تعبر
مالیات سالانه بر املاک
مالیات بر املاک خالی
مالیات بر اراضی بایر

غیر مستقیم

مالیات بر واردات

مالیات بر فروش

مالیات بر نقل و انتقال ملک و خودرو
مالیات بر ساخت و فروش ملک

مالیات بر مصرف

مالیات بر ارزش افزوده
مالیات بر مصرف کالا

انواع مالیات

- ❖ مالیات مستقیم : مبلغی است که به عنوان مالیات دریافت می شود
- ❖ مالیات غیر مستقیم : بخشی از قیمت کالا می باشد که از مشتری دریافت می شود

سازمان امور مالیاتی کشور

مالیات غیر مستقیم

مالیات مستقیم

TAX

مالیاتی است که از درآمد شخص حقیقی یا شرکتها به استناد قانون اخذ می شود

مالیات مستقیم خود به دو دسته مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد تقسیم می شود.

اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت کننده مالیات) است. مهم ترین نوع مالیات بر دارایی، مالیات بر ارث است که از اموال و دارایی های باقی مانده شخص فوت شده، دریافت می شود. در واقع زمانی که اموال شخص متوفی قرار است به وراث او منتقل شود، دولت از دارایی و ثروت در حال انتقال مالیات می گیرد.

مالیات بر ارث

انواع مالیات بر درآمد - بیشتر بدانیم (صفحه ۶۲)

نوع مالیات	تعریف	مقدار مالیات
مالیات بر درآمد کشاورزی و دامپروری	هرگونه درآمد ناشی از فعالیت های کشاورزی و زراعت و دامپروری، دامداری، پرورش ماهی، پرورش زنبور عسل، صیادی، ماهیگیری و مواردی از این دست	معاف از مالیات
مالیات بر درآمد حقوق	درآمد ناشی از حقوق و دستمزد	تا سطحی از درآمد (تعیین شده در بودجه سالیانه) معاف از مالیات و مازاد بر این مبلغ و تا هفت برابر آن، ده درصد مالیات کسر می شود. نسبت به مازاد این مبلغ هم ۲۰ درصد کسر می شود
مالیات بر درآمد مشاغل	درآمد شخص حقیقی از اشتغال به مشاغل تجاری، خدماتی و پزشکی به صورت کل فروش کالا و خدمات پس از کسر هزینه ها	مبنای مالیات اظهارنامه ای است که باید پر کنند و تا قبل از تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل کار خود تسلیم نمایند
مالیات بر درآمد اتفاقی	درآمدهایی مانند جایزه و معاملات بلاعوض (مثل بخشش و هبه زمینی به دیگری) که معمولاً مستمر و تکرار شونده نیستند و به صورت اتفاقی حاصل می گردند	میزان مالیات و نحوه پرداخت آن، بسته به نوع درآمد حاصله، می تواند متفاوت باشد
مالیات بر درآمد املاک	درآمد ناشی از اجاره املاک و علاوه بر اجاره، نقل و انتقال املاک هم مشمول مالیات است	پس از کسر ۲۵ درصد از مبلغ کل اجاره به عنوان هزینه ها و استهلاکات مشمول پرداخت مالیات خواهند شد
مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی	از جمع درآمد شرکت های تجاری	

مالیات
غیر مستقیم

بخشی از قیمت کالا می باشد که از مشتری دریافت می شود

مهمترین انواع مالیات های غیر مستقیم که در کشور ما اجرا و اعمال می شوند، عبارت اند از:
عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف و مالیات بر ارزش افزوده

الف) عوارض گمرکی و خدماتی

انواع مالیات غیر مستقیم

۱) عوارض گمرکی : مالیات بر صادرات و واردات کالاهای مختلف (تعرفه های گمرکی)

- تابع سیاستهای کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورهاست
- یکی از راههای درآمدزایی دولت است
- به منظور حمایت از صنایع داخلی اخذ می شود
- بر اساس قیمت و ارزش کالاها یا ویژگیها و مشخصات آنها (حجم - وزن) تعیین می شود

با پرداخت به موقع عوارض

در عمران شهر
سرمایه گذاری کنیم

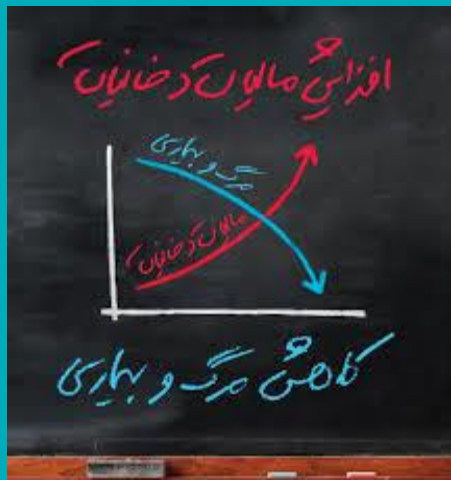
۲) عوارض خدماتی: انواع عوارض درج شده در قبض های شهرداری مالیات تلقی می شود.
شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می کند، وجوهی مانند عوارض خودرو یا عوارض نوسازی و دفع پسماند دریافت می کند.

انواع مالیات غیر مستقیم

ب) مالیات بر مصرف

مالیاتی که مصرف کنندگان کالاهای خاص در زمان خرید آن کالا (به همراه قیمت کالا) پرداخت می کنند.

به این ترتیب اگر شما میزان بیشتری از آن کالا مصرف کنید، در نهایت مالیات بیشتری نیز پرداخت می کنید. اگرچه این نوع مالیات نهایتاً به وسیله مصرف کننده نهایی پرداخت می شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است. مالیات بر مصرف، انواع بسیار زیادی دارد که بارزترین نمونه آن در ایران، مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی و مالیات بر دخانیات است.

ج) مالیات بر ارزش افزوده

انواع مالیات غیر مستقیم

مالیاتی است که از تفاوت ارزش بین کالا و خدمات عرضه شده با ارزش کالا و خدمات خریداری شده در دوره ای مشخص گرفته می شود. این نوع مالیات چند مرحله ای است و در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی بر حسب ارزش افزوده گرفته می شود.

مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می دهد و از مالیات ستانی مضاعف جلوگیری می کند؛ چراکه مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می شود. به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه ای از پرداخت مالیات معاف می شوند.

مالیات بر ارزش افزوده چگونه کار می کند؟

در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می کنند.

مرحله ۴: مغازه دار، لباس را به قیمت ۲۰۰۰۰۰ تومن به مشتری می فروشد.

مرحله ۳: خیاط لباس را می دوزد و آن را به قیمت ۱۲۰۰۰۰ تومن به مغازه دار می فروشد.

مرحله ۲: پارچه باف، پارچه را می بافد و به قیمت ۵۰۰۰۰ تومن به خیاط می فروشد.

مرحله ۱: کشاورز پنبه را می رویاند و آن را به قیمت ۱۰۰۰۰ تومن به پارچه باف می فروشد.

۲۲۰۰۰۰ تومن	۱۳۲۰۰۰ تومن	۵۵۰۰۰ تومن	۱۱۰۰۰ تومن	قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده
۲۰۰۰۰ تومن	۱۲۰۰۰ تومن	۵۰۰۰۰ تومن	۱۰۰۰۰ تومن	مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده
-۱۲۰۰۰ تومن	-۵۰۰۰۰ تومن	-۱۰۰۰۰ تومن	-	اعتبار مالیات بر ارزش افزوده هایی که در مرحله قبل پرداخت شده
۸۰۰۰ تومن	۷۰۰۰ تومن	۴۰۰۰ تومن	۱۰۰۰ تومن	مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده
۲۰۰۰۰ تومن				مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده

بیشتر بدانیم - برخی مشکلات مالیات ستانی (صفحه ۶۴)

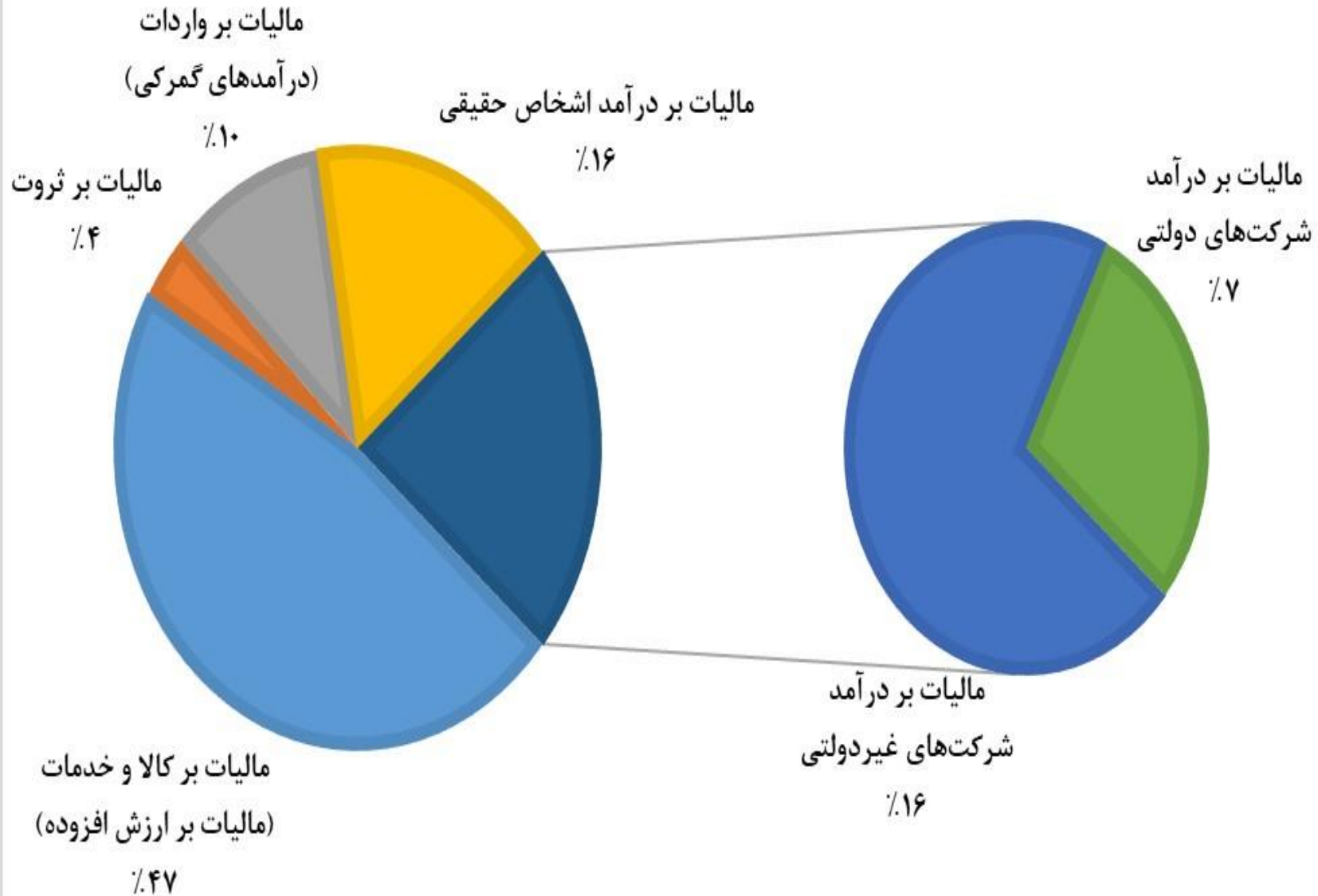
فرار مالیاتی در برخی کشورها، به دلیل عدم شفافیت درآمدها، زیاد است. به گزارش وزارت امور اقتصادی و دارایی در سال ۹۷ در کشور ما، فرار مالیاتی حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان یعنی معادل ۳۵ درصد درآمدهای مالیاتی آن سال بوده است! برخی از انواع مالیات ها در ایران گرفته نمی شود و همین امر سبب شده است که انحرافات در مسیر سرمایه گذاری در کشور رخ دهد. از جمله این مالیات ها مالیات خانه های خالی و زمین های بایر است که سبب شده است این نوع دارایی های مصرفی به دارایی های سرمایه ای غیرمولد تبدیل شود.

سهم انواع مالیات در کشورهای مختلف (به درصد)

عنوان	آمریکا	انگلستان	آلمان	سوئد	نروژ	دانمارک	ایران
درآمد مالیات / تولید ناخالص داخلی	۲۴/۸	۳۵	۳۶/۳	۴۵/۸	۴۲/۸	۴۸/۲	۱۰/۵
سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی	۴۹/۵	۳۴	۴۱/۶	۳۶/۱	۳۰/۲	۵۱/۷	۱۴
سهم مالیات بر سود شرکت ها	۱۱/۱	۱۰	۷/۶	۷/۹	۳۲/۲	۵/۷	۳۷
سهم مالیات بر مصرف	۲۳/۱	۴۰/۵	۴۶	۲۸/۸	۲۶/۴	۳۱/۶	۴۲/۳
بالاترین نرخ مالیات بر درآمد	۴۳/۳	۶۲/۷	۵۹/۳	۷۳/۶	۶۰/۸	۶۹/۸	۳۵

درآمدهای مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۹

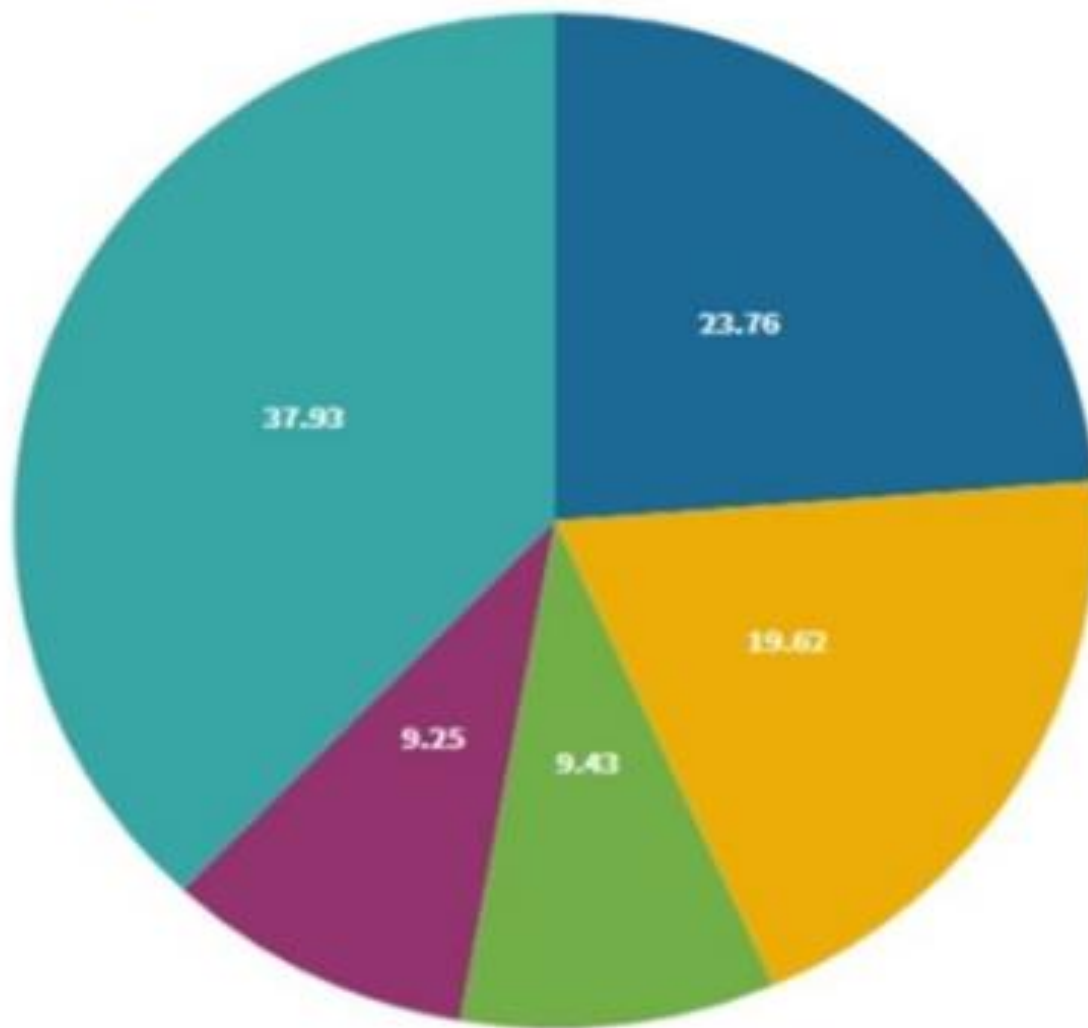
درآمدهای مالیاتی دولت در بودجه ۹۹ و ۹۸

سهم مالیات ها از کل درآمدهای مالیاتی لایحه بودجه 1400

مالیات بر کالاها و خدمات مالیات بر واردات مالیات بر ثروت مالیات بر درآمد مالیات شرکت‌ها

۲- سایر درآمدهای دولت

غیر از مالیات، بخش زیادی از درآمدهای مورد نیاز دولت در ایران از محل فروش دارایی هایی مثل نفت تأمین می شود. همانطور که در نمودار می بینید، بخش زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی های تجدیدناپذیری مانند نفت و گاز تأمین شده است که درآمدهای پایدار نیست؛ با قیمت نفت نوسان می کند و قابل تحریم است! فروش این نوع دارایی ها، عملاً فروش دارایی هایی است که نه فقط به ما بلکه به نسل های بعد هم تعلق دارد. اگر با درآمد حاصل از فروش این منابع، دارایی های دیگری خلق نشود و این درآمدها صرف هزینه های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و...) شود، در این صورت حتماً نسل های بعد، ما را نخواهند بخشید!

دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را نیز از طریق ایجاد بدهی تأمین می کند؛ یعنی از مردم قرض می گیرد یا آنها را در طرح های عمرانی و سرمایه گذاری های دولت شریک می کند و از محل سود این طرح ها سودی بین آنها تقسیم می کند. این درآمد نیز نمی تواند تا ابد پایدار باشد.

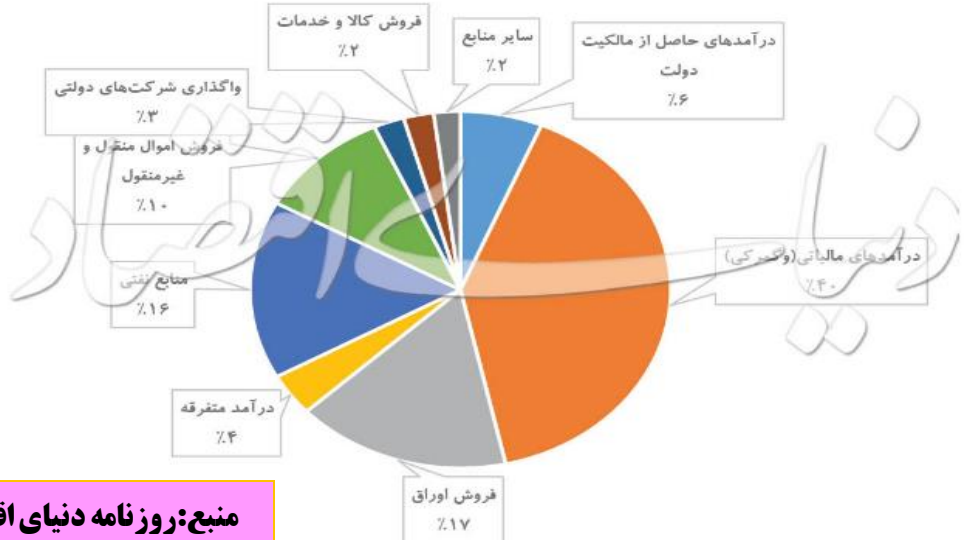
مقایسه سهم درآمدهای مختلف دولت در سالهای ۱۳۹۷-۱۳۹۹-۱۴۰۰

برآورد منبع درآمدهای عمده دولت ایران در سال ۱۳۹۷

برحسب درصد

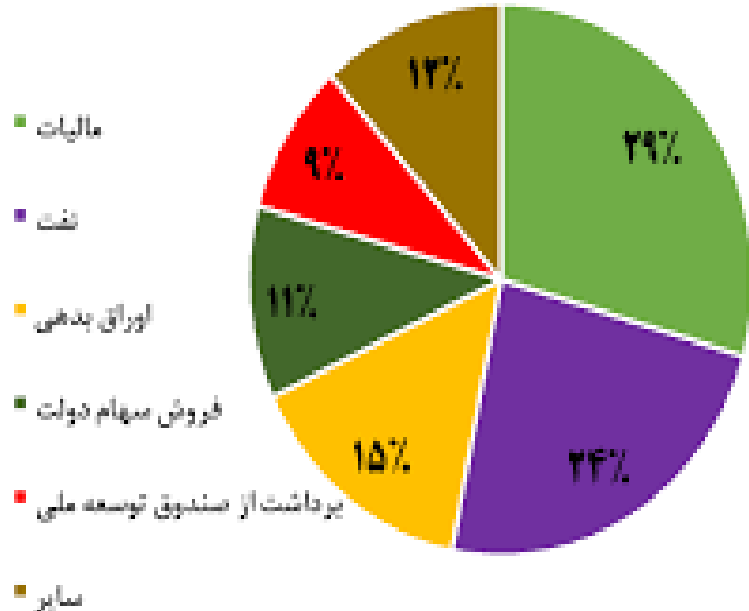

منابع عمومی در بودجه ۹۹

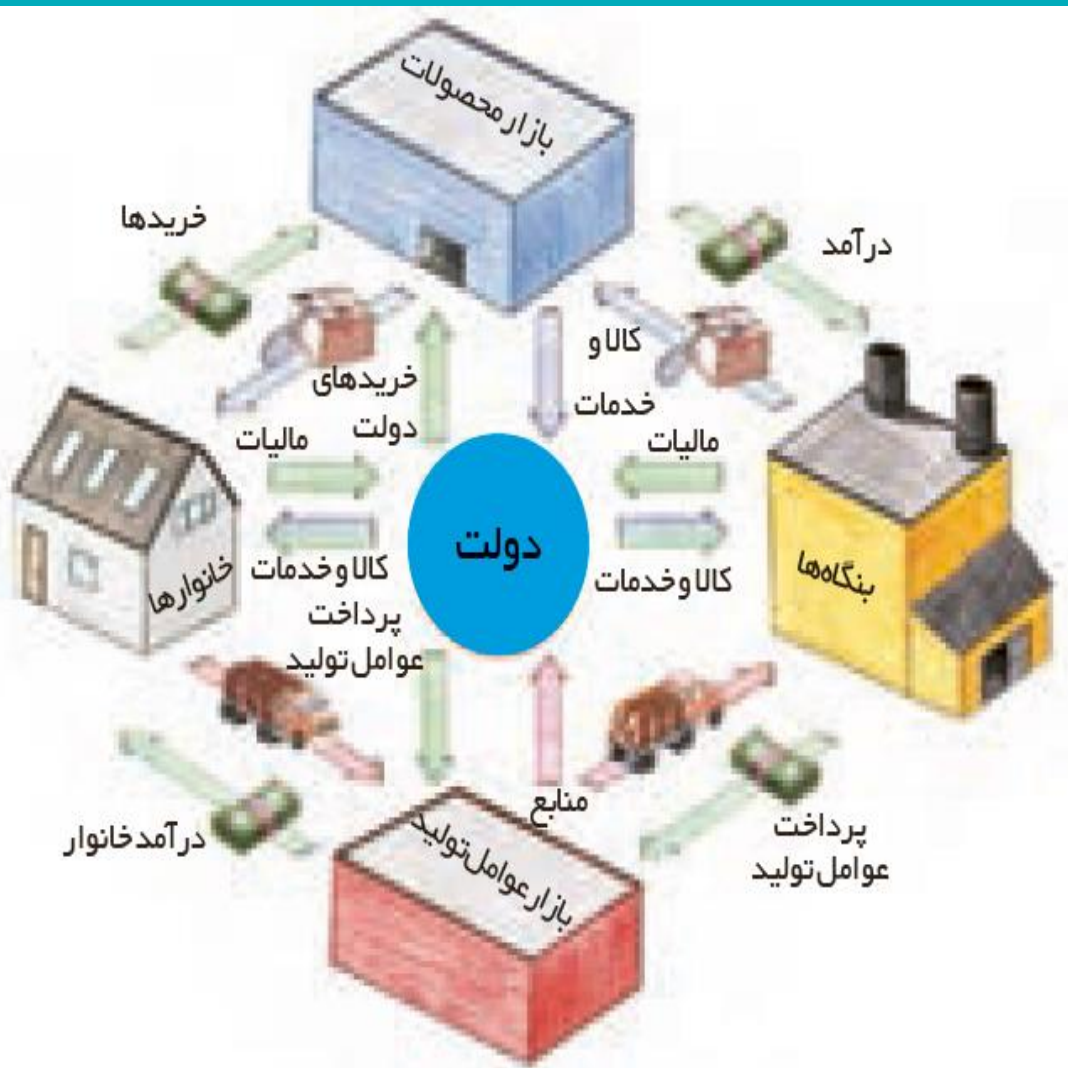
منبع: روزنامه دنیای اقتصاد

سهم درآمدهای مختلف منابع عمومی بودجه ۱۴۰۰

جایگاه دولت در جریان چرخشی در آمد

در درس قبل گفته شد که دو بازیگر اصلی اقتصاد، خانوارها و شرکتها هستند. در این درس نیز به جایگاه دولت پی بردیم. بنابراین می توان گفت نمودار جریان چرخشی تعاملات بین خانوارها و شرکتها که در درس قبل دیدیم کامل نیست چرا که دولت را نادیده گرفته بود، اما دولت برای انجام نقش های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات است و البته با دریافت مالیات از شرکتها و خانوادهها و پرداخت یارانه به آنها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می کند. در شکل زیر، روابط میان دولت با بازارها و خانوارها ترسیم شده است.

برای تفکر و تمرین - صفحه ۶۶

- ۱- هر یک از موارد زیر را تحلیل کنید و مشخص کنید که آیا این تغییر می تواند یک فعالیت اقتصادی را که مشمول مالیات می شود، تشویق یا دلسرد کند؟ پاسخ را توضیح دهید.
- دولت مالیات هزار تومانی بر بطریها و قوطیهای پلاستیکی وضع میکند. تشویق مردم به مصرف کالاهای تجزیه پذیر در طبیعت به جای بطریها و قوطیهای پلاستیکی که سالها طول می کشد تا در طبیعت تجزیه شود.
 - دولت مبلغ کمکهای خیریه را که میتواند هنگام محاسبه مالیات بر درآمد از درآمد کسر شود افزایش میدهد. تشویق افراد خیر برای کمک به خیریه ها دولت مالیات حقوق و دستمزد کارفرمایان را کاهش میدهد تشویق کارفرمایان را به دنبال خواهد داشت زیرا آنها حس اعتماد و همکاری دولت را به کسب و کار خود پیدا میکنند.
 - دولت بر غذاهایی که حاوی سطوح بالای چربی و سطح بالایی از سدیم هستند مالیات اعمال می کند. تشویق افراد جامعه به مصرف غذاهای مفید و بی خطر و پرهیز از غذاهای مضر که در نهایت سلامتی جامعه را دربر خواهد داشت.

- دولت قوانین را تغییر می دهد تا شرکتها مالیات بیشتری بپردازند. دلسردی تولیدکنندگان را به دنبال خواهد داشت چون دولت را در کنار خود یا حامی خود حس نمی کنند.
- دولت مالیات بر فروش خودروهای جدید را حذف می کند. تشویق تولیدکنندگان جدید به تولید بیشتر و باکیفیت تر. با کاهش مالیات در چنین حالتی درآمد کارخانه ها افزایش می یابد که موجب رفاه بیشتر و رسیدن به برنامه ها و اهداف پیش بینی شده می شود.
- دولت نرخ مالیات املاک برای کارخانجات جدید را کاهش می دهد. باعث می شود تا کارآفرینان بیشتر تشویق شده و اقدام به تأسیس کارخانه کرده که به موجب آن نرخ اشتغال جامعه افزایش می یابد.

برای تفکر و تمرین - صفحه ۶۶

۲- نوع مالیات را در هر یک از مواد زیر تعیین کنید.

➤ کارفرمایان باید درصدی از دستمزد کارکنان خود را به دولت پرداخت کنند. مالیات بر درآمد

➤ افرادی که خانه ویلا خودروهای لوکس و دارند ملزم به پرداخت درصدی از ارزش دارایی خود به دولت هستند. مالیات بر دارایی

➤ دولت تصمیم می گیرد که فقط کالاهای خاصی در مقادیر مشخص پس از خرید مالیات پردازند. مالیات بر مصرف

➤ شرکتها باید درصدی از سود خودشان را به دولت پردازند. مالیات بر درآمد

➤ کارکنان باید بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند. مالیات بر درآمد

برای تفکر و تمرین - صفحه ۶۶

۳- کارگاه ایران سبز، به همراه سه کارگاه مجاور دیگر، از مجموع کالاها و امکانات عمومی که دولت در اختیار آنها قرار داده است، مطابق با موارد زیر از مزایای آن بهره مند می شود.

- احداث و تجهیز جاده ای که برای تسهیل حمل و نقل در کنار کارخانه احداث شده است، به ارزش سالانه ۵۰ میلیون تومان
- احداث و تجهیز مجموعه سامانه روشنایی بیرون از کارخانه به ارزش سالانه ۳۰ میلیون تومان
- تأمین امنیت راه ها و بازار خرید مواد اولیه و فروش محصولات به ارزش سالانه ۳۰ میلیون تومان
- ایجاد و نگهداری امکانات رفاهی و بهداشتی در نزدیکی کارخانه به ارزش سالانه ۲۰ میلیون تومان

الف) اگر قرار بود آقای محمدی به عنوان مدیرعامل کارگاه خودش هزینه این موارد را پرداخت کند چه تغییری در درآمد و سود و زیان سالانه شرکت او حاصل می شد؟ (اطلاعات مربوط به هزینه ها و درآمد شرکت در تمرین درس اول آمده است).

پاسخ: آقای محمدی و کارگاههای مجاور قبلاً به دولت مالیات پرداخت کرده اند تا دولت بخشی از مالیاتهای اخذ شده را به عنوان هزینه های عمومی به کار گیرد حال اگر قرار بود تمام این امکاناتی که دولت در اختیارش نهاده را خودش تهیه کند خیلی بیشتر از بیست میلیون سود سالانه باید هزینه می کرد و دیگر نه تنها از سود خبری نبود بلکه یک ورشکسته مقروض به حساب می آمد.

برای تفکر و تمرین - صفحه ۶۶

ب) اکنون فرض کنید دولت مالیاتی معادل پنج درصد ب هطور سالانه بر درآمدهای شرکت تولیدی آقای محمدی وضع کرده است

- اولاً تأثیر این مالیات را بر سود و زیان سالانه شرکت محاسبه کنید
- ثانياً هزینه مالیات را بر منافع به دست آمده از امکانات عمومی مقایسه کنید و تحلیل کنید که آیا پرداخت مالیات به نفع شرکت است یا به ضرر آن.

– مالیات ۵٪ بر در آمد سالیانه ۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ مساوی است با ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ که اگر آن را از سود سالیانه ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ کسر کنیم سود خالص کارگاه رقمی منفی خواهد داشت و باید ورشکستگی کارگاه راه اعلام کند.

$$2.500.000.000 \times \frac{5}{100} = 125.000.000$$

$$20.000.000 - 125.000.000 = -105.000.000$$

– به طور یقین منافع به دست آمده از امکانات عمومی که توسط دولت پیش بینی و اجرا می شود به نفع تولیدکنندگان است اما در شرایط کارگاه آقای محمدی به دلیل سود کم توجیه اقتصادی ندارند.

با تشکر از توجه
و همراهی شما